

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. II. An privilegium Fori Clericale sit Juris solùm Humani & consuetudine
vel statutis Principum tolli possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

ut coram Judice seculari non respondeant. Consequens est IV. quòd omnes tres sint puniendi. Et Judex quidem privandus est officio judicandi: is verò, qui provocat ad judiciumulare, causâ cadat, ac excommunicetur: ac Clericus comparens loco seu dignitate cadat, vel si malit, causâ cadat, quam evicit. *can. inolita* 42. & *can. placuit* 43. 11. q. 1. *C. si diligenti* 12. *de Foro Comp.* Silvest. l. c. Sanchez l. c. n. 13. cum Hostiensi ac alijs.

§. II.

An Privilegium Fori Clericale sit Juris solùm Humani, & consuetudine, vel statutis Principum tolli possit.

SUMMARIUM.

- 228. Proponitur doctrina affirmantium, privilegium Fori Clericale esse Juris Divini.
- 229. Explicatur & approbatur.
- 230. Affertur ejusdem ratio.
- 231. Exemptio Clericorum à jurisdictione seculari tolli nec consuetudine.
- 232. Nec præscriptione.
- 233. Nec statutis potest.

228. Tria circa privilegium Fori Clericis competens in controversiam duci video. Primò enim dubitatur, sitne hæc exemptio Juris etiam Divini, an solùm humani. Illud asserunt propè innumeri quà Theologi & Canonistæ quà Legistæ, quos congerunt Delbene *de Immun. Eccles. p. 1. c. 1. dub. 2. sect. 1. n. 25.* & Emm. Gonzalez l. c. n. 10. quos quia secutus est Anton. Faber, ridiculus & ineptissimus Theologaster est Bachovio *disp. 1. de action. thes. 28.* ubi addit, quòd is talem se etiam in primordio sui Codicis egregiè ostenderit. Verùm quòd ita loquitur vir aliàs passim in eodem Fabro, uti & Hunnio, lacerando metas decori & æqui longè egressus, mirum non est. Interim, quæ

Z

Faber

Faber libro primo sui Codicis contra Lutheri & Calvini dogmata profert, solidissima sunt, solaque sufficerent ad convincendos illorum asseclas, nisi odio in Ecclesiam Catholicam excæcatimilent in solis terrenis sapere. Illis certè, quæ ibidem disputat Faber, nunquam nisi per convitia & calumnias respondebunt. Posterius, nimirum exemptionem Clericorum esse Juris solum Humani, tuetur Covarr. *pract. c. 31. n. 2.* cum Alciato, Valasco, Cevallos, ac alijs, quos referunt Gonzal. *l. c. n. 11.* Cenedo *in decret. collect. 37. n. 1.* & Suarez *cit. L. 4. c. 8. n. 1.* Ubi tamen notandum duxi, ab hisce posterioris opinionis auctoribus ferè confundi Clericorum privilegium Personale cum Reali, & exemptione à tributis ac vectigalibus: quæ tamen distinguenda fuerant, cum natura suâ, ut notum est, sint multum diversa.

229. Pro prima sententia varia argumenta afferuntur, cum ex SS. Literis, ut videre est apud Delbene *l. c. à n. 7.* & Suar. *L. 4. defens. Fidei c. 8.* tum ex Canonibus Conciliorum & decretis Pontificum. Potissima sunt, quia *C. quanquam 4. de Censib. in 6.* dicitur, quòd *Ecclesie, Ecclesiasticæ personæ, ac res ipsarum, non solum Jure humano, quin imò & Divino, à secularium personarum exactionibus sint immunes.* Eadem habentur in Concilio Lateran. sub Innoc. III. *c. 46.* & in altero Lateranensi sub Leone X. celebrato *sess. 9. in Bulla Reformationis*, ubi inquit: *cum à Jure tam Divino, quàm humano laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit.* Trident. *sess. 25. c. 20. de Reform.* dicit, *Ecclesie & personarum Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinatione & Canonicis sanctionibus constitutam esse.* Frisingense anno 1440. *can. 3. privilegium*, inquit, *Fori Ecclesie est immediate à Jure Divino.* Coloniense *p. 1. c. 20. Immunitas*, ait, *Ecclesie vetustissima res est, Jure pariter Divino & humano introducta.* Rationem dant Gregorius VII. *Can. 9. dist. 96.* & *ibid. Can. 10.* Gelasius Papa. Unde resolutio certa est & indubitata, ut ait Suar. *cit. L. 4. c. 9. n. 1.* Clericos esse exemptos à potestate civili Jure Divino pariter & humano, ac necesse est, ut omnes auctores
pro

pro utraque opinione allegati in hac generali resolutione consentiant. Solum igitur dubium inter ipsos esse potest, quomodo Jus Divinum hic sit accipiendum. Certum in primis est, per Jus Divinum hic non intelligi Jus duntaxat Canonicum, ut manifestum est, cum ex Trident. *l. c.* ubi Jus Divinum distinguit à Canonicis Sanctionibus, quæ nihil utique aliud sunt, quàm Jus Canonicum: tum ex reliquis Juribus allegatis, ubi pariter distinguitur Jus Divinum ab humano, ac per consequens ab Ecclesiastico, cum istud reipsa humanum sit, utpote quod ab hominibus statuitur & mutatur. Deinde quando hæc immunitas dicitur esse Juris Divini, triplex sensus esse potest. Primus, quod sit immediatè statuta à Deo, & Clericis concessa independenter ab omni Ecclesiæ dispositione, eo ferè modo, quo à Deo instituta sunt Sacramenta, eorumque forma ac materia, aut Lex statuta de sumenda SS. Eucharistia, suscipiendo Baptismo, facienda peccatorum confessione &c. Hac ratione certum est, & fatendum omnibus, immunitatem illam non esse Juris Divini. Alter sensus est, quod potestas illam communicandi Clericis sit immediatè à Christo concessa SS. Pontifici, ac etiam præceptum eidem impositum eam communicandi: quo sensu erit hoc privilegium mediatè quidem à Christo respectu Clericorum SS. Pontifice inferiorum, immediatè verò solum ab Ecclesia. Tertius est, quod privilegium exemptionis immediatè sit à Deo, & ab ipso non solum promissum ac præceptum, sed etiam datum & actu concessum Clericis, cum potestate tamen Ecclesiæ facta illud declarandi, & ubi expedierit, moderandi. Alterutro ex his duobus modis immunitatem hanc esse Juris Divini necessariò dicendum est: quia aliàs nullo modo verum esset, quod constanter affirmant Concilia & Pontifices, eam esse Juris Divini. Neque enim valet, quod aliqui dicunt, Clericos exemptos quidem esse Jure Divino quoad causas spirituales, non tamen quoad temporales. Nam citati textus non loquuntur de causis, & rebus, sed de personis, & de his speciale quid declarant, quod non com-

petit laicis: nihil autem singulare haberent præ laicis, si solum ratione causarum essent exempti, cum etiam laici quoad causas spirituales laicæ potestati non sint subiecti. Neque distinguunt inter causas profanas & sacras, sed absolute pronuntiant, ipsos esse Jure Divino à potestate laica exemptos. Et quia Constitutiones tam sacre quam profane in sensu proprio explicandæ sunt, quando subiecta materia id patitur, uti patitur hic, idcirco posterior explicandi ratio præferenda est: non enim proprie dicitur esse de Jure Divino, quod immediate ab Ecclesia statuitur, tametsi ex potestate vel præcepto Dei originem ducat: sicut potestas regia non dicitur proprie Juris Divini; quia collata est ab hominibus, tametsi à naturali lege ac potestate Divina sumat originem, ut discurrit Suar. *l. c. c. 9. n. 19.* Ubi plures alias rationes pro hac ultima explicatione affert, & more suo doctissime de hac immunitate agit *cit. L. 4. à c. 1. usque ad 17.*

230. Ratio intrinseca, cur cum Concilijs & Pontificibus asseram, hanc immunitatem Clericorum personalem alterutro ex dictis modis esse Juris Divini, hæc est: quia, ut per se patet, Clericalis Status est altioris ordinis, ac gradus, quam laicorum, suntque Sacerdotes, etiam non Episcopi, Fidelium Patres ac Magistri. Unde, ut dicitur *cit. Can. 9. § 10. dist. 96.* sicut filius patrem, discipulus Magistrum suæ potestati subijcere non potest, ita nec laici illos, à quibus credunt non solum in terra, sed etiam in cælis se ligari posse & solvi. Neque fas est, ut Divini muneris ministri temporalium potestatum subdantur arbitrio, ut loquuntur *Imp. n. 226. relati.* Hinc etiam si diceremus, immunitatem hanc non esse concessam Clericis immediate à Deo, suppositâ tamen Divinâ institutione Ordinis Clericalis, ex principijs naturalibus, ut ait Suar. *cit. c. 9. n. 4.* deducitur per illationem vel evidentem vel moraliter necessariam, quod supremus Ecclesiæ Prælati obligetur illam communicare inferioribus Clericis & Ecclesiæ ministris, & sub certa lege & modo eam constituere. Cum enim sine hac immunitate non possit decencia & dignitas Clericalis Status conservari,

servari, necesse est, ut Christus illi, cui hujus Status curam commisit, præceperit, sive explicitè, sive implicitè & per ipsam ejusdem curæ & muneris commissionem, ut Clerum à seculari potestate exemptum haberet vel conservaret.

231. Alterum, quod moveri hîc solet, dubium est, an privilegium fori Clericis competens tolli consuetudine possit. Tolli posse existimant Covarr. *practic. c. 31. n. 5.* aliique nonnulli, quos refert Delbene *p. 1. de immun. Eccles. c. 1. dub. 15. sect. 1. n. 14.* non tamen universim, sed quoad aliquos solum particulares casus. Ita pariter docent Cevall. & Sesse apud Oliva *p. 1. Fori Eccles. q. 12. n. 5.* sed solum in materia extrajudiciali, quando ob violentiam recurritur ad regia Tribunalia. Verùm communissima DD. etiam eorum, qui negant hoc fori privilegium esse Juris Divini, negat hanc vim consuetudini etiam immemoriali. Ratio patet: quia privilegium hoc est Juris Divini uno saltem ex duobus modis, quos paulò antè *n. 229.* explicavi, & ob rationem, quam dedi *n. 230.* Atqui notum est, Juri Divino nullam consuetudinem prævalere posse. Quin etiam transmissio, hanc immunitatem esse solum Juris humani, constat, nullâ consuetudine, cui deest consensus legalis, & quam Jura reprobant ac damnant ut irrationabilem, legem abrogari posse. At consuetudo derogans huic immunitati Clericorum est destituta consensu legali, & reprobatur à Jure cùm *C. Clerici 8. C. qualiter. 17. de Judic. C. ad nostram, & C. cùm inter de Consuetud. C. noverit de Sent. excommun. & sess. 10. Concil. Lateran. sub Leone X. tum cit. Auth. Cassa C. de SS. Eccles.* tum denique damnatur, & quidem singulis annis coram Principum Oratoribus, in Bulla Coenæ Domini, ac Bullâ Urbani VIII. *Romanus Pontifex editâ 5. Junij anno 1641.* Et licet *cit. C. Clerici* sermo solum sit de privilegio fori in criminalibus, nihilominus ab omnibus, ut ait Suar. *cit. L. 4. c. 32. n. 3.* de tota libertate Ecclesiastica intelligitur; partim quia ratio textûs in quacunque materia hujus exemptionis æqualiter procedit, ut Panorm. & Decius annotârunt; partim quia

alij Canones & cit. *Auth. Cassa* absolutè de hac libertate loquuntur. Hinc est, quòd *C. Noverit de Sent. Excomm.* indistinctè excommunicantur omnes, qui servari fecerint consuetudines introductas contra libertatem Ecclesiæ. Item excommunicantur Potestates, Consules, Rectores, & Consiliarij locorum, in quibus hæ consuetudines servatæ fuerint. Illi itidem, qui secundum illas judicare, vel judicata in publicam formam scribere præsumperint. Quin in Bulla *Coenæ canone 15.* excommunicantur, qui prætextu cujusvis consuetudinis contra libertatem Ecclesiasticam, etiam indirectè, statuta, ordinationes, & decreta, in genere vel in specie fecerint, vel factis usi fuerint. Et *canone 19.* subditur, quòd ad hoc, ut quis quomolibet se in causis criminalibus Ecclesiasticorum interponere possit, requiratur specialis, specifica, & expressa licentia Sedis Apostolicæ. Ac tandem in fine dictæ Bullæ dicitur, quòd in omnibus & singulis, quæ in illa præmissa fuerint, nullatenus possit aut debeat in posterum præjudicari per quoscunque actus contrarios, tacitos vel expressos, neque etiam per patientiam seu tolerantiam SS. Pontificis, per quantumcunque temporis spatium continuatam. Videatur etiam citata Bulla Urbani VIII. ubi damnat omnia præjudiciali facta, & facienda contra libertatem, & immunitatem Ecclesiasticam, etiam sub prætextu, quòd Bullæ seu Constitutiones Pontificiæ non fuerint publicatæ vel usu receptæ, vel contrario usu, etiam decennali, & quantumlibet longissimo, ut prætenditur, abrogatæ.

232. Quæ modò de Consuetudine diximus, pariter procedunt de Præscriptione, ita, ut neque ista tollere privilegium Clericorum vel minuere possit. Nam ad præscriptionem requiritur bona fides: hanc autem habere in præsentī materia nequeunt laici, cum ignorare non possint canones & leges, quibus illud tribuitur Statui Clericali. Accedit I. quòd tolli vel diminui ex parte nequeat, nisi aliqua Judici laico acquiratur jurisdictio in Clericos. Hæc autem acquiri præscriptione non potest. Omnis enim præscriptio

scriptio supponit possidendi conditionem & capacitatem : at laici capaces non sunt quasi possidendi jurisdictionem spirituales, qualis est, quæ exercetur in Clericos, cum sicut causa sacra, tametsi litigantes sint laici, requirit & supponit jurisdictionem spirituales & sacram, ita & persona sacra, tametsi causa, super qua litigatur, sit profana. Accedit 2. quod omnis præscriptio requirit Juris administriculum, videlicet, ut Lex concedat vel dominium rei præscribendæ, vel jus aliquod aut jurisdictionem, si hæc est præscribenda, cum mutatio illa, & translatio dominij & juris, quæ fit per præscriptionem, fieri nequeat absque auctoritate & voluntate legislatoris. Atqui nullum Jus est, quod præscriptioni hujus jurisdictionis, de qua agimus, administriculum præbeat: non quidem Civile, cum hoc circa præsentem materiam nihil possit; non Canonicum, quia hoc, ut vidimus, modis omnibus resistit. Quæ hic pro contraria consuetudine & præscriptione opponi solent, fusè ac solidè rejiciunt Suar. *cit. c. 32. Azor. p. 1. Instit. mor. l. 5. c. 12. q. 1. §. quæri solet & seqq. Oliva p. 1. de Foro Eccl. q. 12. à n. 11. Delbene c. 1. de immun. Eccl. dub. 15. sect. 2. & seqq. & c. 5. dubit. 14. sect. 2. & seqq.*

233. Ex dictis apertum est, non posse à Principe laico privilegium fori Clericale aliquo statuto vel permissione tolli, vel etiam ex parte diminui. Cum enim, si non est concessum immediate à Deo, saltem ab Ecclesia inductum fuerit spirituali potestate (quod indubitatum & apud omnes DD. resolutissimum esse ait Oliva *l. c. q. 10. n. 22.*) consequens est, non posse abrogari lege aliqua vel statuto secularis Principis etiam supremi, ut præter alios demonstrant Covarr. *cit. c. 31. n. 4.* & Suar. *cit. l. 4. c. 30. à n. 6. ubi à n. 13. ad contraria respondet.* Imò nec ipse SS. Pontifex illud absolute & simpliciter tollere potest, ut cum communi Canonist. tradunt idem Suar. *l. c. à n. 18. Farin.*

lib. 1. tit. 1. c. 8. n. 4. Delbene cit. c. 1. dubit. 2.

sect. 3.

§. III.